

Tre grundlæggende kendsgerninger Øivind Andersen - Åndsdåb og Åndsfylde

For at få klarhed over, hvad åndsdåb og åndsfylde er, må vi først være på det rene med følgende tre kendsgerninger:

Hvem er Guds Ånd?

Hvad er Guds Ånd?

Hvad går Guds Ånds gerning ud på?

Hvis ikke det står klart for én, hvad Skriften siger om disse tre kendsgerninger, vil man ikke kunne forstå, hvad den mener med at blive »døbt med Helligånden« og at blive »fyldt med Helligånden«.

Hvem er Guds Ånd?

Guds Ånd er ikke upersonlig kraft. Det har slået mig - og det har rent ud sagt forfærdet mig - at man taler om Guds Ånd som en upersonlig kraft. Jeg hører, ret som det er, folk sige »den« om Helligånden.

Tænk på, hvis nogen sagde "den" om dig! Eller ville du finde det passende at sige "den" om Jesus? Guds Ånd er en person. Guds Ånd er Gud. Lige så vel, som Sønnen er Gud, er også Ånden Gud. Der er ingen forskel. Vi er inde på noget her, som jeg ikke forstår, og som jeg ikke engang er interesseret i at forklare teoretisk. Jeg forstår det med hjertet. Og for hjertet er det faktisk intet problem. Gud er én. Og Gud er tre.

Han er ét væsen. Der er én Gud. Og denne Gud er den eneste Gud.

Men denne ene og eneste Gud er tre personer: Faderen, Sønnen og Helligånden.

Hvordan fremgår nu dette af Skriften? Ganske enkelt således: Faderen bruger om sig selv det personlige "jeg" - og, når han taler til dig og mig, det personlige "du". Det samme gør Guds Ånd. Han siger "jeg" og taler til dig og mig og siger "du".

Der er tre "jeg" - alligevel ét Væsen.

I et af vore ældste bekendelsesskrifter lægges der stærk vægt på, at Faderen, Sønnen og Helligånden er lige i ære, værdighed og magt. Skulle du sidde med det spørgsmål: Kan man bede til Helligånden? så kan der herudfra svares: Du kan bede til Helligånden lige så fuldt som til Faderen og Sønnen.

Gud er én, og Gud er tre. Vi forstår det ikke. Men det rummer i sig en vidunderlig hemmelighed: Hvor Faderen er, der er altid tillige Sønnen og Ånden. Hvor Sønnen er, der er altid tillige Faderen og Ånden. Og hvor Ånden er, der er altid tillige Faderen og Sønnen. Lagde du mærke til, at Jesus i de foran anførte skriftord siger om sandhedens Ånd, som Faderen vil sende: "Jeg kommer til jer." "Jeg vil ikke efterlade jer faderløse." "Om nogen elsker mig, vil han holde fast ved mit ord; og min Fader skal elske ham, og vi (Faderen og Sønnen) skal komme til ham og tage bolig hos ham."

Den, der har Guds Ånd, har i og med ham både Faderen og Sønnen. Da Jesus sad og talte med Nikodemus, brugte han vendingen: "Menneskesønnen, som er i Himmelen." For forstanden er det vanskeligt at fatte, hvordan Menneskesønnen kunne være i Himmelen, når han sad hernede på jorden og talte med Nikodemus. Men sådan lyder ordene.

Altså er den første af de nævnte kendsgerninger den, at Guds Ånd er Gud. Når vi taler om Guds Ånd, taler vi om Gud. Ikke om en upersonlig kraft, men om en person i Gud. Dermed kommer vi til den anden kendsgerning, vi må have klaret:

Hvad er Guds Ånd?

Jesus kalder ham "Talsmanden".

"Jeg vil bede Faderen, og han skal give jer en anden talsmand til at være hos jer til evig tid, sandhedens Ånd, som verden ikke kan tage imod". ([Johs 14,16-17](#)).

Hvad er en talsmand?

Jesus kalder Ånden "en anden talsmand". Der er altså også en første talsmand. Hvem er den første talsmand? Og hvem er den anden? I [1.Johs 2,1-2](#) siges om Sønnen, om Jesus, at han er vor talsmand hos Faderen. Jesus er altså den første talsmand. Ånden er den anden.

Når der af de tre personer i Gud er to, der kaldes talsmænd, forstår vi umiddelbart, hvor nødvendigt det er at finde svar på spørgsmålet: Hvad er en talsmand?

Ordet benyttes ikke i daglig tale. Og det er langt fra givet, at mennesker forstår, hvad Skriften mener dermed, uden nærmere forklaring. I den svenske bibeloversættelse er ordet gengivet ved "hjälparen". Men heller ikke dette giver os fuld klarhed over betydningen af det. Om både den norske og den svenske og mange andre oversættelser gælder, at de siger os noget af, hvad der ligger i dette ord, men ikke det hele. En nærmere forklaring er derfor nødvendig. Og får du klarhed over, hvad ordet "talsmand" i virkeligheden rummer, tror jeg, Gud vil kunne åbne dine øjne for mere end det. Så betydningsfuldt er det.

"Talsmand" (parakletos) betyder egentlig "tilkaldt". Jesus siger altså: "Jeg vil sende jer en anden tilkaldt". Men sådan kan man ikke oversætte ordet, ingen ville da forstå, hvad meningen var. Et eksempel kan måske gøre ordet anskueligt: Tænk dig en, der er faldet i vandet og er nær ved at drukne. Han råber om hjælp, og en kommer løbende, springer i og redder ham op. En sådan vil være en "tilkaldt" - en talsmand - for den nødstedte.

Ordets egentlige betydning i Bibelen er denne: en, som er tilkaldt for at komme en anden til hjælp - til redning og frelse.

Den, som tilkalder, er Faderen. De, som tilkaldes - altså er talsmænd - er Sønnen og Ånden. I Guds evige rådslutning - før al skabnings begyndelse - er Faderen, Sønnen og Ånden blevet enige herom - for at sige det barnligt.

I dagliglivet blev - og bliver ordet "tilkaldt" anvendt i retssproget. Vi kender det bedst i den latinske form advocatus - advokat. Det betyder en, som er tilkaldt for i retten at tale en andens sag.

Men i denne forbindelse at erstatte ordet "talsmand" med "advokat" ville alligevel ikke være nogen god oversættelse. Det ville let give anledning til misforståelse. En advokat er ikke personlig ansvarlig for den, hvis sag han fører, allermindst, om han optræder som forsvarer for en forbryder.

I Bibelen derimod er dette netop hovedsagen: talsmanden fremtræder som personlig ansvarlig for den, han træder frem for. (Om betydningen af denne fremtraeden se f.eks. [Jer 30,21-22](#); [Hebr 7,25](#); [Rom 8,34](#)).

Da mennesket havde syndet, tilkaldte Faderen sin søn til at gå i vort sted og bære ansvaret for vore synder. Han er den første talsmand.

Jesus er talsmand, fordi han er stedfortræder mellem Gud og os. I Sønnen er Gud blevet menneske for at sone synden og blive vor retfærdighed. Mærk dig det foran anførte ord fra [1.Joh 2,1](#): "Synder nogen, så har vi en talsmand hos Faderen, Jesus Kristus, den retfærdige (han er den eneste retfærdige, og han er vor retfærdighed), og han er soning for vore synder, ja... for hele verdens." "Det navn, man skal give ham, er: Herren, vor retfærdighed." ([Jer 23,6](#)).

At Sønnen er talsmand betyder, at han har taget konsekvensen af vor samlede synd imod Gud. Han er blevet vor frelser derved, at han gik ind under vore kår, levede vort liv, som vi skulle have levet det, og tog vor dom og dens følger på sig. Budskabet om den første talsmand er budskabet om, at du i troen på denne talsmand ikke længere selv kan drages til ansvar for din synd.

Altså: Jesus er den første talsmand. Han er tilkaldt for at gå i vort sted.

Men nu er forholdet ikke bare det, at du og jeg stod skyldige over for Gud og ikke kunne klare vort regnskab med ham. Vi har ikke alene mistet vor gudsfrygt, men også evnen til at være gudfrygtige. Det er der mange, der ikke vil indrømme. Ikke desto mindre er det sandheden om os.

Vi har mistet evnen til at være gudfrygtige ([Rom 3,9-18](#)). Vi kan ikke forstå Guds ord, endnu mindre tilegne os det. Vi kan ikke engang bede, som vi burde. Der skal så lidt til - selv efter at vi er blevet kristne - før vi oplever, at det er umuligt for os at finde ord, når vi skal bede. Vi ved ikke

engang, hvad vi skal bede om. Vi fornemmer blot et usigeligt behov for Jesus.

Ligesom vi står skyldige over for Gud, står vi også fuldstændig døde og hjælpeløse i os selv. Derfor er det, Gud har tilkaldt en anden talsmand til at være i vort hjerte.

Ligesom den første talsmand er tilkaldt for at være i vort sted, er den anden talsmand tilkaldt for at være i vort hjerte. Der, hvor han kommer ind i hjertet, der kommer Gud, der kommer Jesus. Den, som har Guds Ånd, har tillige Faderen og Sønnen.

Men før vi går nærmere ind herpå, må vi se lidt på sammenhængen mellem den første og den anden talsmands gerning. Vi kommer i denne forbindelse ind på noget, som er meget væsentligt, men som mange har en fejlagtig opfattelse af.

Hvad skete der på pinsedag?

Man hører ofte sagt, at det at blive døbt med Helligånden er det samme, som apostlene oplevede på pinsedag. Men det er ikke rigtigt. Apostlene havde Guds Ånd også før pinsedag. At ville hævde noget andet er at forkaste Guds ord. Jesus havde åndet på dem og sagt: "Modtag Helligånden!" ([Johs 20,22](#)). Og allerede så tidligt som skildret i [Matt 16,17](#) giver Jesus udtryk for, at Faderen havde åbenbaret for disciplenes hjerter, hvem Jesus var. Hvordan kunne det være sket uden ved hans Ånd? Både som barnekårets Ånd og som åbenbarer af sandheden til frelse havde apostlene Guds Ånd også før pinsedag. Det er Skriftens vidnesbyrd om den ting. Når der står, at apostlene skulle vente i Jerusalem, til de fik kraft, før de kunne gå ud og forkynde evangeliet for al skabningen, er det ikke, fordi de forud for pinsedag ikke havde Guds Ånd og derfor manglede kraft. Det er en misforståelse. ([Ap.g.1,8](#)).

Også om de troende i den gamle pagts tid kan man høre det sagt, at de ikke havde Guds Ånd. Man undres på, om mennesker, der kan sige noget sådant, virkelig læser deres bibel. Du husker vel ham, som bad: "Tag ikke din hellige Ånd fra mig." ([Sl.51,13](#)). At der er forskel på Helligåndens nærvær i den gamle og den nye pagt, taler Skriften tydeligt om. Men denne forskel består ikke i, at de troende i den gamle pagt ikke havde Guds Ånd, mens de troende i den nye pagt har ham. Både i den gamle og den nye pagts tid er der mennesker, Ånden varigt er blevet over, Moses f.eks. ([4.Mos 11,29](#)) og David ([1.Sam16,13](#)), og andre, den har måttet vige fra, f.eks. Saul. Profeterne havde Guds Ånd. Og Herren havde gerne set, at hele hans folk havde haft det som profeterne (jvf. ordet fra 4.Mos 11,29). Om Johannes Døber står der, at han fra moders liv skulle være fyldt af Helligånden. ([Luk 1,15](#)).

Skulle så vi komme og sige, at de troende før pinsedag ikke havde Guds Ånd? Det være langt fra!

Hvad betyder da pinsen? Det giver Jesus os et glimt af i svaret til grækerne ([Johs 12, 32](#)): "Når jeg er blevet ophøjet fra jorden, (det vil sige, når frelsen var fuldbragt), vil jeg drage alle til mig."

Og hos profeten Joel står der:

"Det skal ske derefter, at jeg vil udgyde min Ånd over alt kød; eders sønner og eders døtre skal profetere, eders gamle skal drømme drømme og eders unge skue syner; også over trælde og trælkvinder vil jeg udgyde min Ånd i de dage. ([3,1-2](#)).

Ånden skulle udgydes uden personsanseelse - over alle, gamle og unge, frie og ufrie, kvinder og mænd, jøder og ikke-jøder. ([Gal 3,28](#)).

Pinsen er opfyldelsen af dette løfte.

Før den første talsmand havde ført sin gerning til ende, kunne dette ikke ske. Der er en sammenhæng mellem den første og den anden talsmands gerning. Den anden talsmands gerning kunne ikke blive almindelig, blive for alle, før den første talsmands gerning var fuldbåret. Før Sønnen, den første talsmand, blev menneske, var hans gerning knyttet til et bestemt folk, og han åbenbarede sig på bestemt sted og bestemte måder, som vi ser det i GT. Sønnen var til stede i de løfter og anordninger, der var givet til dette folk. Derfor var også Åndens gerning knyttet til det samme folk.

Så snart den første talsmands frelsergerning er fuldbåret, sker der en ændring heri.

Det, Ånden skal virkeliggøre, er det, som Jesus har gjort. Efter at Jesus var faret op til Himmelen, havde indtaget pladsen ved Faderens højre hånd og var begyndt at gøre sig gældende der til bedste for os, da er tiden inde for det, som skete på pinsedagen.

Guds Ånd åbenbarer sig der på en ny måde. Det er illustreret gennem de tegn, der fulgte med: Apostlene talte, så alle kunne forstå det, uanset hvilket land man var fra, og hvilket sprog man talte. Enhver hørte Ordet forkyndt på sit eget sprog.

Guds Ånd gør det klart, at nu kan frelsen forkyndes for hvem som helst. Nu er alt fuldbragt. Havde apostlene forsøgt at forkynde det samme, før dette var sket, ville deres forkyndelse ingen virkning have haft. Men efter at Guds Ånd er kommet til jorden og har gjort det klart, at nu skal evangeliet forkyndes for alle, kan det forkyndes med kraft.

Ser du sammenhængen her mellem den første og den anden talsmands gerning?

Dette kaster lys over, hvad pinsen er. Jeg er glad for at kunne forkynde, at budskabet om pinsen hører med til evangeliet. Og Guds Ånd har ikke forladt jorden igen, siden han kom pinsedag.

Den tredje kendsgerning, vi nødvendigvis må have klarhed over, er denne:

Hvad går Guds Ånds gerning ud på?

Det første, Jesus nævner, er:

Han skal overbevise verden. Ikke vi, men Helligånden skal overbevise verden, om end han vel også gør det gennem os, som er hans vidner.

Hvor vigtig Åndens overbevisende gerning over for verden er, indser vi bedst ved at standse et øjeblik for spørgsmålet:

Hvad er overbevisning?

Vi taler i dagliglivet om at have den eller den overbevisning. Det er egentlig forkert. Vi burde snarere i stedet for "overbevisning" bruge "mening" eller "opfattelse" eller lignende udtryk. For det er ikke os, der har overbevisningen, det er overbevisningen, der har os.

Overbevisning er en hovedfaktor i menneskets ånds- og sjælsliv. Den har afgørende magt over menneskets tankeliv, følelsesliv og viljesliv. Et menneskes overbevisning er afgørende for, hvilke tanker det kommer til at tænke. Den skaber erkendelse - får mennesket til at indse. Den afgør, hvordan mennesket kommer til at føle - skaber følelseslivets reaktion. Den afgør tillige viljens retning - bestemmer, hvad et menneske vil eller ikke vil. Kort sagt: Et menneskes overbevisning har mennesket i sin magt og kommer derfor til at bestemme, hvordan dets samvittighed reagerer: følger mennesket sin overbevisning, får det en god samvittighed, går det imod sin overbevisning eller på akkord med den., får det dårlig samvittighed.

Det er derfor af største alvor og vigtighed at være vågen for, hvad man lader sig overbevise af, og efter hvilken overbevisning, man lever. En, der er blevet overbevist af f.eks. en marxistisk livsanskuelse, kommer til at tænke marxistisk. Han kommer til at føle marxistisk: føler sig tiltalt af alt, hvad der stemmer med marxismen: revolution, proletariat osv., og frastødt af alt, hvad der står i modsætning til den: borgerligt styre og demokrati bliver "kapitalisme" osv. Han kommer på samme måde til at ville marxistisk: arbejder for at fremme alt, hvad han mener kan virkeliggøre marxismens idé, og modarbejder alt, hvad der vil hæmme den. Og alvoren i det hele forstærkes ved, at et sådant menneske vil have en god samvittighed, bare han lever efter marxismen, og en dårlig samvittighed ved ikke at gøre det. Ret og uret, sandhed og løgn, godt og ondt bliver afgjort ud fra marxistisk livssyn.

Den - eller det - som overbeviser et menneske, får det i sin magt. Så forstår vi, hvordan det går til, at Gud får et menneske i sin magt. Han overbeviser det. Og dette gør Gud ved Helligånden. Ud fra dette begynder vi så småt at forstå, hvor vældigt det ord af Jesus er: Han skal overbevise verden. Det mest brændende spørgsmål for en kristen - næst efter selv at blive bevaret i troen - er dette: Hvordan kan jeg virke med til, at andre bliver frelst? For forkyndere og sjælesørgere især er det et grundlæggende spørgsmål.

Vi opdager hurtigt, at netop det at overbevise er noget, vi ikke er i stand til. Og det er nødvendigt, vi er klar over dette. Ellers bliver al vor tale og al vor sjælesorg kraftløs. Bare snak og menneskeværk. Ligesom vi ikke havde syn for og kunne tage imod evangeliet til frelse, så længe vi regnede med noget, vi selv skulle gøre og være, således kan Gud ikke bruge os til at overbevise andre, så længe vi mener, vi kan klare det selv. At tale til andre om synd skaber ikke uden videre syndserkendelse, det må vi være klar over. Og prøver vi at forklare for andre, hvad Jesus har gjort, er det ikke uden videre givet, at det fører til frelse for nogen. Efterhånden, som dette går op for os, gror der en nød frem i vort indre:

Hvordan kan jeg blive brugt af Gud til at overbevise andre?

Jesus svarer: Det er ham - den anden talsmand - der skal overbevise verden. Men hvordan? Ganske enkelt derved, at vi for andre peger på dét, som Guds Ånd har åbenbaret for vort eget hjerte gennem Ordet.

Vor opgave er ikke at overbevise. Det er gennem Ordet, Åndens overbevisning sker. Men for at være i stand til at formidle Ordet til andre må vi selv først være overbevist af det. Så længe Guds ord bare er kundskab og teori for os, vil vor tale være uden kraft - hvor velformet den så ellers måtte være. Men er vi begyndt at forstå det med hjertet, selv overbevist af Guds Ånd, får Ordet overbevisende kraft over for andre. Uanset, om det skulle være småt nok med veltalenheden, vil slig tale udrette noget, fordi Guds Ånd overbeviser gennem den.

Det betyder ikke, at alle, som lytter dertil, eller er genstand for slig sjælesorg, bliver frelst. Men de kan ikke undgå at blive overbevist. Det er det underlige - og for en kristen så trøsterige - at hvor Guds Ånd overbeviser, kan intet menneske afværge at blive overbevist. Mennesket kan bevidst modstå og afvise overbevisningen, men det kan ikke undgå at få den, så sandt det bliver genstand for Åndens overbevisende kraft. Og enhver, som lader sig overbevise, han bliver frelst.

Det er derfor i sandhed et trøstens ord for enhver kristen, som føler og erkender sin afmagt, når det gælder at vinde mennesker for Gud: Han skal overbevise verden. Hvad Ånden overbeviser om, kan vi ikke her gå nærmere ind på. Det er kort sagt alt, hvad et menneske behøver for at blive en kristen, leve som en kristen og nå frelst hjem til Gud. Vi går videre til et andet ord af Jesus, der sammenfatter det hele:

Han skal herliggøre mig!

Kendetegnet på Helligånden er, at Jesus bliver kendt, Jesus bliver æret, Jesus bliver modtaget i tro. Hvem Jesus er, og hvad Jesus har gjort, det er temaet for Åndens tale. "Han skal tage af mit og forkynde jer det," siger Jesus.

Ånden ærer ikke sig selv, men Jesus. Eller for at sige det mere nøjagtigt: Ånden ærer Gud - og dermed også sig selv - ved at ære Jesus og tage af hans og forkynde os det - gøre det kendt for os og erkendt af os. Enhver, som lader sig overbevise, får tillid til Jesus i sit hjerte. Jesus bliver hans første og sidste, hans et og alt. Da bor Guds Ånd i hans hjerte. Han har den anden talsmand - han, som af Faderen er kaldet til at være i os evindeligt. Og med Ånden i sit hjerte har han tillige Faderen og Sønnen. Gud bor i hans hjerte.

(Afsnit fra "Åndsåb og Åndsfylde" af Øivind Andersen - Dansk Luthersk Forlag 1972 - Shafan 17-05-17)